

Welke rechten heb ik als slachtoffer van een misdrijf?

Niemand is erop voorbereid slachtoffer van een misdrijf te worden. Om het even of het om een diefstal door zakkenrollers, ernstig lichamelijk letsel of om een ander misdrijf gaat: Men is door het misdrijf gekwetst of overstuur en weet daarna vaak niet wat er moet worden gedaan. Dit informatieblad moet er u een eerste overzicht over geven, waar u in een dergelijke situatie hulp kunt vinden en welke rechten u heeft.

Wie kan mij helpen?

Advies en hulp bieden organisaties voor slachtofferhulp. In de adviesbureaus werken vrouwen en mannen die speciaal zijn opgeleid, veel ervaring hebben met mensen in uw situatie, die kunnen luisteren en u willen helpen. Ze kunnen u afhankelijk van de ernst van het geval ook verdere hulp verschaffen, zoals psychologische of therapeutische hulp.

Tot wie u zich kunt richten, vindt u in dit overzicht: www.bmjv.de

Voor het overige kan u ook elk politiebureau verder helpen of kunt u naar hulp zoeken in de online-databank voor slachtoffers van misdrijven (www.odabs.org <<http://www.odabs.org>>).

Hoe kan ik aangifte doen van een misdrijf en wat gebeurt er dan?

Wanneer u aangifte wilt doen van een misdrijf, dan kunt u zich tot elk politiebureau richten. Wanneer u aangifte van een misdrijf heeft gedaan, dan kunt u die aangifte niet meer zomaar terugtrekken. De onderzoekende instanties (politie en openbaar ministerie) moeten in principe ieder aangegeven misdrijf vervolgen.

Slechts bij enkele minder zware misdrijven (zoals bijv. bij belediging of zaakbeschadiging) kan het slachtoffer bepalen of het misdrijf wordt vervolgd. Vandaar dat deze daden ook klachtdelicten worden genoemd: De strafvervolging heeft in het algemeen alleen op aanvraag plaats, dus alleen wanneer u dit als slachtoffer van het misdrijf uitdrukkelijk wenst. Dit verzoek moet u binnen een tijdspanne van drie maanden indienen, nadat u over de daad en de dader als persoon bent geïnformeerd.

Wat gebeurt er, wanneer ik de Duitse taal niet machtig ben of maar moeilijk versta?

Dat maakt niets uit. Wanneer u aangifte wilt doen, dan zal u ook worden geholpen. Wanneer u als getuige wordt verhoord, dan heeft u ook recht op een tolk.

Welke informatie kan ik over het strafproces krijgen?

Wanneer u slachtoffer van een misdrijf bent geworden, krijgt u niet altijd automatisch informatie over het strafproces. Geef bij voorkeur direct bij de politie aan, of u informatie wenst en welke informatie u wenst. Wanneer u dat wenst, wordt u over het volgende geïnformeerd:

- U ontvangt een korte schriftelijke bevestiging van uw aangifte.
- U wordt meegedeeld, dat het openbaar ministerie de zaak heeft geseponneerd, d.w.z. dat de aanklacht niet voor het gerecht heeft gebracht.
- U wordt meegedeeld, wanneer en waar de gerechtelijke behandeling plaatsvindt en wat de beklaagde(n) ten laste wordt gelegd.
- U wordt het resultaat van de gerechtelijke behandeling meegedeeld, dus of een vrijspraak of een veroordeling heeft plaatsgevonden, of dat de zaak werd geseponneerd.
- U krijgt er informatie over, of de beschuldigde(n) of veroordeelde(n) in hechtenis is/zijn.
- U wordt meegedeeld of het de veroordeelde(n) verboden is, contact met u op te nemen.

Bovendien kunt u in bepaalde gevallen verzoeken, inlichtingen of kopieën uit de dossiers te ontvangen. Dit kan na een verkeersongeval bijvoorbeeld een schets van het ongeval zijn, die u nodig heeft om schadevergoeding of smartengeld aan te vragen. Wanneer u niet als civiele partij gerechtigd bent (lees hierna meer over de civiele eis), moet u ook redenen voor uw aanvraag opgeven, dus verklaren waarom u deze informatie uit de dossiers nodig heeft. Uitzonderingen hierop kunnen in bepaalde gevallen mogelijk zijn.

Uw verklaring als getuige

Wanneer u slachtoffer van een misdrijf bent geworden, dan bent u als getuige voor het proces heel belangrijk. In het algemeen legt u uw getuigenverklaring af bij de politie. In veel gevallen moet u later ook nog voor gerecht getuigen. Alleen in uitzonderlijke gevallen, bijv. wanneer u met de beschuldigde persoon gehuwd of verwant bent, mag u het afleggen van een verklaring weigeren, u hoeft dus niets te zeggen.

U moet bij uw verhoor echter uw naam en adres opgeven. Daarop kan een uitzondering worden gemaakt, als er sprake is van een bijzonder gevaar. Dat kan bijv. het geval zijn, wanneer u iemand met geweld heeft bedreigd voor het geval u een uitspraak wilt doen. Dan moet u uw privéadres niet bekend geven. In plaats daarvan kunt u een ander adres meedelen, waarop u te bereiken bent. Dat kan bijv. een organisatie voor slachtofferhulp

zijn, waarmee u contact heeft.

Als getuige een verklaring af te leggen is voor u beslist een uitzonderlijke situatie die erg belastend kan zijn. Daarom kunt u ook iemand meebrengen naar het verhoor. Dat kan een verwante zijn of ook een vriendin of vriend. Deze persoon mag bij het verhoor aanwezig zijn en slechts in uitzonderlijke gevallen worden uitgesloten. Natuurlijk kunt u zich ook door een advocate of advocaat laten begeleiden. In bijzondere gevallen kan u zelfs voor de duur van het verhoor een advocate of advocaat op staatskosten terzijde worden gesteld. Wanneer u van mening bent, dat u voor een verhoor hetzij door de politie, het openbaar ministerie of het gerecht een dergelijke rechtskundige bijstand nodig heeft, vraag dit dan vóór het verhoor aan de persoon die het verhoor zal uitvoeren!

Indien kinderen of jeugdige personen slachtoffer geworden zijn van een geweldsmisdrijf of zedendelict, bestaat de mogelijkheid van professionele begeleiding en opvang gedurende de gehele behandeling, de zogenaamde psychosociale procesbegeleiding. In sommige gevallen kunnen ook volwassen slachtoffers van een geweldsmisdrijf en zedendelict een dergelijke begeleiding nodig hebben en krijgen. De psychosociale procesbegeleiding is, wanneer deze door het gerecht werd bevestigd, voor de slachtoffers gratis. Informeer u bij de politie of bij een organisatie voor slachtofferhulp. Deze kunnen u meer informatie geven. Op internet kunt u eveneens veel informatie vinden over psychosociale procesbegeleiding onder www.bmju.de/opferschutz en wel onder de rubriek "Psychosoziale Prozessbegleitung".

Kan ik mij als civiele partij bij het strafproces aansluiten?

Wanneer u het slachtoffer bent geworden van bepaalde misdrijven, kunt u in de behandeling als civiele partij optreden. Dit is het geval bij bijv. verkrachting, seksueel misbruik, poging tot doodslag of een handeling die tot doodslag aan een naaste verwant(e) heeft geleid. In een dergelijk geval heeft u bijzondere rechten. U kunt bijvoorbeeld, anders dan de andere getuigen, altijd deelnemen aan de rechtszitting.

Wie betaalt mijn advocate of mijn advocaat?

Wanneer u beroep doet op een advocate/advocaat, kunnen daaruit kosten ontstaan. Indien de beklaagde wordt veroordeeld, dan moet hij of zij de kosten van uw advocate/advocaat overnemen. Nochtans zijn niet alle veroordeelden ook werkelijk in staat de kosten te betalen. Daarom kan het gebeuren dat u de kosten zelf moet dragen.

In bijzondere uitzonderingsgevallen kunt u bij het gerecht aanvragen, een advocate of advocaat op staatskosten te krijgen. Dat is onder meer het geval bij zware geweldsmisdrijven en zedendelicten of indien naaste verwanten zoals bijv. kinderen, ouders of de echtgenote/echtgenoot door een misdrijf om het leven zijn gekomen. In dit geval is het van geen belang of u vermogend bent of niet.

Ook in andere gevallen kunt u bij het gerecht financiële hulp aanvragen voor de hulp door een advocate/advocaat. Dit kan onder meer het geval zijn, wanneer u een klein inkomen heeft en gerechtigd bent om u als civiele partij bij de behandeling aan te sluiten.

Schadevergoeding en smartengeld

U heeft door een misdrijf ook een schade geleden of wilt smartengeld ontvangen? U wilt deze eis direct in het strafproces stellen? Dat is in het algemeen mogelijk (zgn. adhesie procedure). Daar moet u echter een aanvraag voor indienen. Dat kunt u al doen, op het ogenblik waarop u aangifte doet van het misdrijf.

Natuurlijk staat het u vrij, eisen van schadevergoeding of smartengeld in een andere procedure, dus niet voor de rechtbank in strafzaken, maar voor de burgerlijke rechtbank te stellen. Ook hier kunt u bij het gerecht financiële hulp voor het advies door een advocate/advocaat aanvragen, wanneer u een te klein inkomen heeft.

Welke andere rechten heb ik nog?

U heeft door een geweldsmisdrijf schade opgelopen aan uw gezondheid? Dan kunt u via de wet op de schadeloosstelling van slachtoffers van staatswege prestaties krijgen, onder meer wanneer het gaat om geneeskundige of psychotherapeutische behandelingen, de voorziening met hulpmiddelen (bijv. krukken, rolstoel) of renten (bijv. als compensatie van inkomensverlies). Een korte aanvraag kunt u reeds bij de politie indienen.

Indien u een slachtoffer van extremistische overvallen of terroristische misdrijven bent, kunt u financiële hulp aanvragen bij het 'Bundesamt für Justiz' (federale dienst voor justitie). Hier vindt u alles over de voorwaarden en de te volgen handelwijze:

www.bundesjustizamt.de/ (zoekwoord: Härteleistungen/Opferhilfe)

Als slachtoffer van huiselijk geweld heeft u volgens de wet ter bescherming tegen geweld wellicht nog andere rechten. Bijvoorbeeld kunt u bij de bevoegde rechtbank inzake vragen over het familierecht aanvragen dat het de dader/daderes wordt verboden met u contact op te nemen. Het gerecht kan u onder bijzondere omstandigheden toestaan, dat u een tot nog toe samen met de dader/daderes bewoonde woning nu alleen mag gebruiken. De vereiste

aanvragen kunt u ofwel schriftelijk bij het 'Amtsgericht' (kantongerecht) indienen of uw aanvragen aldaar ter plaatste laten opnemen. U moet zich niet door een advocate/advocaat laten vertegenwoordigen.

Was is een dader-slachtoffer-bemiddeling?

Dat is de naam voor een procedure die er vooral het slachtoffer van een misdrijf bij moet helpen het geleden onrecht te verwerken. Anders dan bij een normaal strafproces moet een daderes/dader zich heel concreet en direct bezighouden met de schaden en verwondingen die haar/zijn handelen bij het slachtoffer heeft veroorzaakt. Het kan daarbij gaan om materiële schade, die een slachtoffer door een misdrijf is toegebracht, of psychische verwondingen, persoonlijke krenkingen en door het misdrijf veroorzaakte angsten. Een dader-slachtoffer-bemiddeling zal echter nooit tegen de wil in van het slachtoffer plaatsvinden en ook slechts dan, wanneer de daderes/dader ernstig van zins is, de verantwoordelijkheid voor de daad op zich te nemen. In bepaalde gevallen kan een dader-slachtoffer-bemiddeling de zelfbepalende conflictverwerking van het slachtoffer en het herstellen van de rechtsvrede dienen. Vandaar dat deze procedure vaak door het openbaar ministerie of door de politie wordt aanbevolen. Het maakt nochtans geen deel uit van het eigenlijke strafproces en vindt los van het strafproces plaats. Hiervoor bestaan speciale organen en instellingen die geschoolde bemiddelaresses/bemiddelaars inzetten.

Meer informatie over de dader-slachtoffer-bemiddeling en de uitvoerende instellingen in uw nabijheid, vindt u in internet bijvoorbeeld onder <http://www.toa-servicebuero.de/konfliktschlichter> of ook onder <http://www.bao-toa.de/>.

Brochures en nog andere links

Informatie over de de bescherming van slachtoffers vindt u op de homepage van het 'Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz (BMJV)'. Daar vindt u ook links naar de websites van de afzonderlijke deelstaten (met aanwijzingen over de organisaties voor slachtofferhulp ter plaatse) en links naar de online-databank voor slachtoffers van misdrijven ODABS: <http://www.bmjv.de/opferschutz>

Meer nuttige informatie vindt u in de volgende brochures:

- 'Opferfibel' (handboek voor slachtoffers)
- 'Ich habe Rechte' (ik heb rechten)
- 'Mehr Schutz bei häuslicher Gewalt' (meer bescherming bij huiselijk geweld)
- 'Beratungs- oder Prozesskostenhilfe' (advies- of proceskostenhulp)
(onder www.bmjv.de/publikationen)
- 'Hilfe für Opfer von Gewalttaten' (hulp voor slachtoffers van gewelddaden)

– www.bmas.de/ (zoekwoord: *Hilfe für Opfer von Gewalttaten*)

Publicatiebestelling

Internet: www.bmjv.de

Met de post: Publikationsversand der Bundesregierung,

Postfach 48 10 09, 18132 Rostock

Telefoon: (030) 18 272 272 1 Fax: (030) 18 10 272 272 1